

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ

HAÇLI SEFERLERİ
TARİHİ

Prof. Dr. EBRU ALTAN

9. Hafta

Sunum 1

SUNUM
PLANI

**9) FRANSA KRALI IX.
LOUIS'NİN HAÇLI SEFERLERİ**

1. Altıncı Haçlı Seferi'nden Sonra Doğu'nun Durumu
2. Yedinci Haçlı Seferi (1248-1252)
3. Mısır'da Memlûk Hâkimiyetinin Kurulması
4. Yedinci Haçlı Seferi'nden Sonra Doğu'da Durum: Moğol İstilasası
5. Fransa Kralı IX. Louis'nin Tunus'a Seferi: Sekizinci Haçlı Seferi (1270)

Sunum 2

AUZEF

Dimyat

Eyyubîler

IX. Louis

Alman İmparatoru II. Friedrich ile Fransa Kralı IX. Louis'nin Haçlı Seferleri arasındaki fark nedir?

Moğollar

Tunus

Sunum 3

AUZEF

Altıncı Haçlı Seferi'nden Sonra Doğu'nun Durumu

Kudüs'ün 1229'da geri alınmasından sonra Akkâ yine Haçlı Krallığı'nın merkezi ve başkenti olarak kaldı.

Haçlılar, **Eyyubî ailesi içindeki anlaşmazlıklar** ve bölgede yeni bir güç olarak ortaya çıkan **Moğollar** sayesinde bir süre daha Doğu'da tutunabildiler.

Moğolların çoğunluğu Şaman ve Budist, bir kısmı da Hıristiyandı.

Haçlılar Müslümanlara karşı Moğolları doğal bir müttefik olarak gördüler.

Sunum 4

Altıncı Haçlı Seferi'nden Sonra Doğu'nun Durumu

Sultan el-Kâmil'in (ö.1238) halefi Sultan **es-Sâlih Eyyûb**, Elcezire ve Kuzey Suriye bölgesindeki **Hârizmli askerleri** Haçlılara karşı Filistin'e hücum etmek üzere hizmetine aldı.

Harizmliler 11 Temmuz **1244'de Kudüs'ü zapt edip** yağmaladılar.

Böylece Haçlılar, Kudüs'ü kesin olarak kaybettiler.

Sunum 5

Altıncı Haçlı Seferi'nden Sonra Doğu'nun Durumu

1244 Gazze Savaşı
(13.yy. minyatürü, Matthew Paris)

Aynı yıl (1244) Suriye'deki Eyyubî hâkimleriyle birleşen **Akkâ krallık** ordusu, **Gazze** yakınında **Hârizmliler ve Mısır** ordusuna karşı yapılan savaşta büyük bir yenilgiye uğradı (17 Ekim **1244**).

Böylece Haçlılar **diplomasi yoluyla elde edilmiş olan bütün kazançları kaybetmiş oldular.**

Sunum 6

Yedinci Haçlı Seferi (1248-1252)

Filistin'den gönderilen elçiler 1245 yılında Lyon'da toplanan konsile katılarak Haçlı krallığının çökmek üzere olduğunu bildirip yardım istediler.

Bunun üzerine Papa IV. Innocentius, yeni bir Haçlı Seferine çıkmak isteyen Fransa Kralı IX. Louis'yi desteklemeye karar verdi.

Sunum 7

Kral IX. Louis (1226-1270)
(16. yy. çizimi; Musée du Louvre)

1244'teki Gazze yenilgisini haber aldığıında sıtma yüzünden ağır hasta yatmakta olan **Louis**, Tanrı hayatını bağışlarsa Kutsal Ülke'yi kurtarmak üzere Haçlı Seferine çıkmaya yemin etmişti.

İmparator Friedrich'in aksine aşırı dindar bir hükümdar ve aynı zamanda iyi bir savaşçıydı.

Sunum 8

Kral IX. Louis ve Hanımı

Bu sırada otuz bir yaşında bulunan Kral IX. Louis, Haçlı Seferinin Tanrı'nın isteği olduğuna inanıyor ve **Müslümanları yok etmek düşüncesini taşıyordu.**

Orduyu gemilerle Doğu'ya nakletmek için **Cenova ve Marsilya** ile anlaşma sağlandı.

Louis yanında karısı, kardeşleriyle Ağustos **1248'de** yola çıkıp Kıbrıs'a ulaştı.

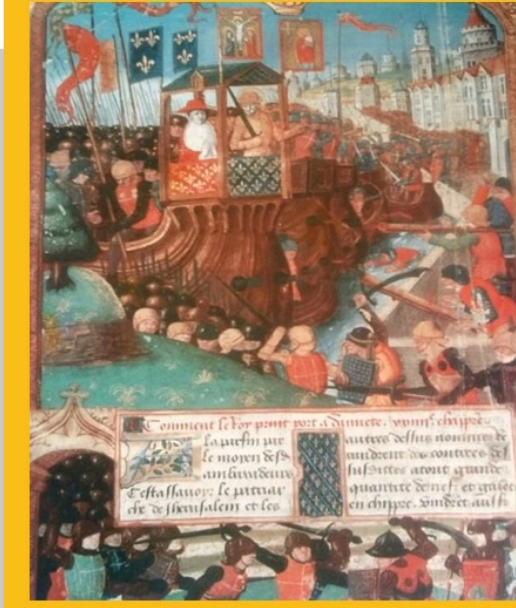
Sunum 9

Yedinci Haçlı Seferi (1248-1252)

Yedinci Haçlı Seferi ordusu **1249 Mayıs'ında Kıbrıs'tan** denize açıldı ve **4 Haziran'da Dimyat** önüne vardı. Vezir Fahreddin, sivil halkı da yanına alıp **Dimyat'ı** boşalttı ve **Mansûre'ye** geri çekildi. Haçlılar ertesi gün şehre girdi.

Sunum 10

IX. Louis Dimyat'a giriyor.

Nil sularının taşma zamanı yaklaştığı için kral, sular çekildikten sonra yürüyüşe geçmeye karar verdi.

Bu arada Fransa'dan beklediği yeni kuvvetler de ulaşmış olacaktı.

Dimyat bir Frank şehrine dönüştürüldü. 1219'da olduğu gibi, **Ulucami** tekrar katedrale çevrildi.

Sunum 11

AUZEF

<p>Sultan es-Sâlih, Dimyat'a karşılık Kudüs'ü vermeyi teklif etti; ama Louis müzakereyi bile kabul etmedi.</p>	<p>Ekim sonunda beklenen takviye kuvvetler gelince Haçlı ordusu Kahire üzerine yola çıktı.</p>
<p>Bu sırada Sultan -Sâlih, Mansûre'de öldü; hanımı Şecerüddür ile Vezir Fahreddin idareyi ele aldılar .</p>	<p>Tahtın vârisi olan Turanşah'a Elcezire'den Mısır'a çağırıldı.</p>

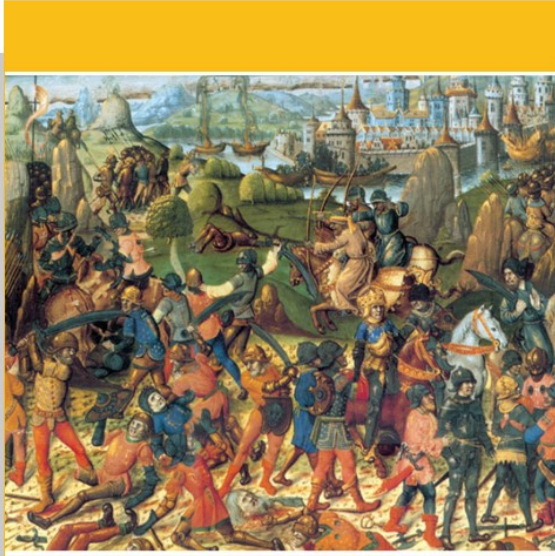
Sunum 12

Yedinci Haçlı Seferi (1248-1252)

Kralın kardeşi **Robert d'Artois** kumandasındaki öncü birlikler, Mansûre yakınındaki Müslüman karargâhına ani bir saldırı düzenleyip Müslümanların çoğunu kılıçtan geçirdiler (**Şubat 1250**).

Sunum 13

Mansûre Savaşı, 1250

Baskın sırasında şehit düşen vezir Fahreddin'in yerine kumandayı eline alan **Baybars**, Haçlıları Mansûre içinde pusuya düşürüp öldürdü.

Fakat Mansûre yakınında ana Haçlı ordusuna karşı mücadelede başarı sağlanamadı.

Sunum 14

Yedinci Haçlı Seferi (1248-1252)

Bu arada Kahire'ye gelen Turanşah, Dimyat'tan Haçlılara yiyecek taşıyan seksenden fazla gemiyi yakalattı.

Louis, ordusu açlık ve hastalıktan perişan düşünce Dimyat karşılığında Kudüs'ün kendilerine verilmesi teklif etti. Ama Memlûkler Kral Louis dahil bütün kumandanları esir alarak ordunun teslim olmasını sağladılar.

Sunum 15

Kral IX. Louis Memlûkler tarafından esir alınıyor

IX. Louis, anlaşma gereği **Dimyat'ı teslim ederek serbest kaldı** (Mayıs 1250) ve 4 yıl daha geçireceği Akkâ'ya gitti.

Ordusunu kurtarmak için de **1 milyon Bizans altını** ödeyecekti.

Sunum 16

Mısır'da Memlûk Hâkimiyetinin Kurulması

Memlûkler, çocuk yaşta esir alınıp asker olarak yetiştirilen Türk kölelerdi. Yüzyıllardan beri İslâm ordularına hizmet eden bu askerî birlikler Eyyubîler devrinde daha dikkat çekici bir konuma geldi.

Sultan es-Sâlih, Memlûk sistemini geliştirdi. Nil Nehri üzerindeki Ravza Adası'na yerleştirilen Memlûk birlikleri Mısır ordusunun bel kemiğini oluşturdu.

Sunum 17

Eyyubî Hükümdarı es-Salih'in hanımı,
Memlûklerin ilk hükümdarı
Şecerüddür (ölm. 1257)

Yedinci Haçlı Seferi ordularına karşı kazanılan başarıdan sonra Turanşah ile Memlûk kumandanların arası açıldı.

Turanşah, Baybars kumandasındaki Memlûkler tarafından öldürüldü; nâib tayin edilen **İzzeddin Aybek** tahtın meşru sahibi Şecerüddür ile evlendi.

Sunum 18

Mısır'da Memlûk Hâkimiyetinin Kurulması

Kahire ile Dımaşk arasında yeni bir mücadele döneminin başlaması Haçlıların işine yaradı. Zira Eyyubîlere bağlı kalan Suriye'deki Müslümanlar, Selâhaddin'in torununun oğlu **en-Nâsır Yusuf'un** etrafında toplandılar.

Bir süredir Moğollarla temas halinde olan Kral IX. Louis, 1253 yılında Moğol prensi Batu'nun oğullarından **Sartak'ın** Hıristiyanlığı kabul ettiğini duyunca ona elçiler gönderip kendisini Hıristiyan kardeşlerine yardım için Suriye'yi işgal etmeye çağırdı.

Ardından Nisan **1254'te Akkâ'dan** ayrıldı. Böylece bu Haçlı Seferi de krallığa hiçbir fayda sağlamamıştı.

Sunum 19

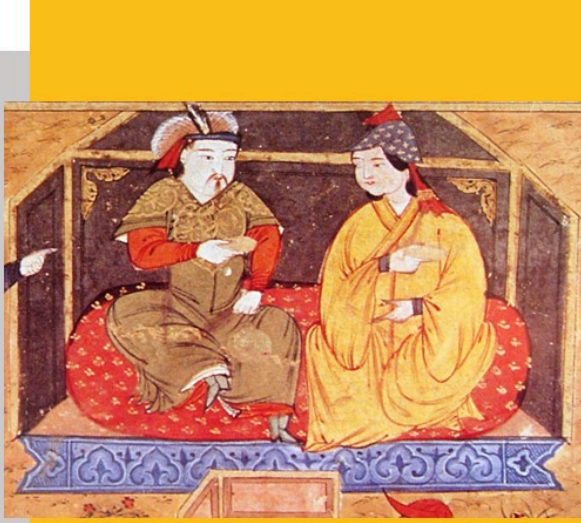
Yedinci Haçlı Seferi'nden Sonra Doğu'da Durum: Moğol İstilasası

Moğollar 1248'de Güyük Han'ın ölümünden sonra birkaç yıl taht kavgalarıyla uğraşmış, nihayet **1251'de Möngke**, Büyük Han ilan edilmişti. Möngke'nin kardeşi **Kubilay Çin'i** fethederken, diğer kardeşi **Hülâgû da İran'ın idaresiyle görevlendirilmişti.**

İlhanlı Hükümdar Hülâgû

Sunum 20

*Hülâgû Han ve karısı Dokuz Hatun
(14.yy. minyatürü, Reşidüddin)*

Ocak **1256**'da **Irak ve Suriye** üzerine büyük bir sefere çıkan Hulagu önce İran'daki **Haşhâşileri** hedef aldı.

Sonra **Bağdat** üzerine yürüdü; yanında Hıristiyan inançlı olup Müslümanlardan nefret eden karısı **Dokuz Hatun** ile yine Hıristiyan inançlı olan kumandanı **Kitboga** da vardı.

Sunum 21

Yedinci Haçlı Seferi'nden Sonra Doğu'da Durum: Moğol İstilas

10 Şubat 1258'de Bağdat'a giren Moğollar Abbasî Hilafeti'ne son verdiler. Moğol askerleri büyük bir vahşetle şehri tahrip ederek bütün Müslümanları katlettiler.

Halife de bir halı içinde boğularak öldürüldü. Dokuz Hatun'un emriyle Hıristiyanların hayatı bağışlandı.

Bağdat'tan sonra Elcezire'ye giren **Moğollar, 1260'da Meyyâfârikîn'i** zapt ettiler; **ardından Haleb'i işgal edip** halkı katlettiler. Hıristiyanların canları yine bağışlandı.

Sunum 22

Yedinci Haçlı Seferi'nden Sonra Doğu'da Durum: Moğol İstilasası

Büyük Hanın ölümü üzerine Hulagu **İran'a** döndü. Kumandanı Kitboga, yanında **Antakya Prinkepsi Bohemund ve Ermeni Hethum** da olduğu halde önce Hama, ardından da Dımaşk'ı aldı (1260).

Müslümanların üç büyük merkezi Bağdat, Haleb, Dımaşk düşmüş, Irak ve Suriye'deki Müslüman hâkimiyeti yok olmuştur.

Sunum 23

Yedinci Haçlı Seferi'nden Sonra Doğu'da Durum: Moğol İstilasası

Haçlılara karşı Eyyubîlerden farklı olarak, **uzlaşma ve tavizden uzak bir politika** takip eden **Memlûkler**, Moğollarla savaşmaya kararlıydılar.

3 Eylül 1260'da Gürcü ve Ermeni kuvvetlerinin de yer aldığı Moğol ordusu, Memlûkler tarafından tuzağa çekilerek yenilgiye uğratıldı. Esir düşen Kitboga öldürüldü. Ayn Câlût Savaşı sayesinde **Memlûkler tarafından Moğolların güneye doğru ilerleyişleri durduruldu.** Psikolojik üstünlüğü geri kazanan Müslümanlar tekrar Yakındoğu'ya hâkim oldular.

Sunum 24

Sultan Baybars (1260-1277)

Ayn Câlût Savaşından sonra **Dımaşk, Hama, Hıms, Haleb Moğollardan geri alındı.**

Onun gücünden çekinen Sultan Kutuz, savaş öncesinde Baybars'a **Haleb** valiliğini vaat ettiği halde sonra bundan vazgeçmişti.

Baybars arkadaşlarıyla beraber Kutuz'u öldürdükten sonra Memlûk sultanı oldu.

Sunum 25

Baybars, **on yedi yıl** süren saltanat döneminde hem kumandan olarak üstün vasıfları hem de siyasî kabiliyetiyle kendini gösterdi.

Öncelikli hedefi **Moğollarla işbirliği yapan Kilikya Ermeni Krallığı ve Antakya Haçlı Prinkepsliği** idi.

Sunum 26

Fransa Kralı IX. Louis'in Tunus'a Seferi: Sekizinci Haçlı Seferi (1270)

Charles Sicilya ve Güney İtalya hâkimiyetini eline geçirmiş olup şimdi **İtalya'nın tamamına**, hatta bütün Akdeniz'e **hâkim olmak istiyordu**;

aslında onun en büyük arzusu İstanbul'u zapt ederek **Bizans'ı** ortadan kaldırmaktı.

Sunum 29

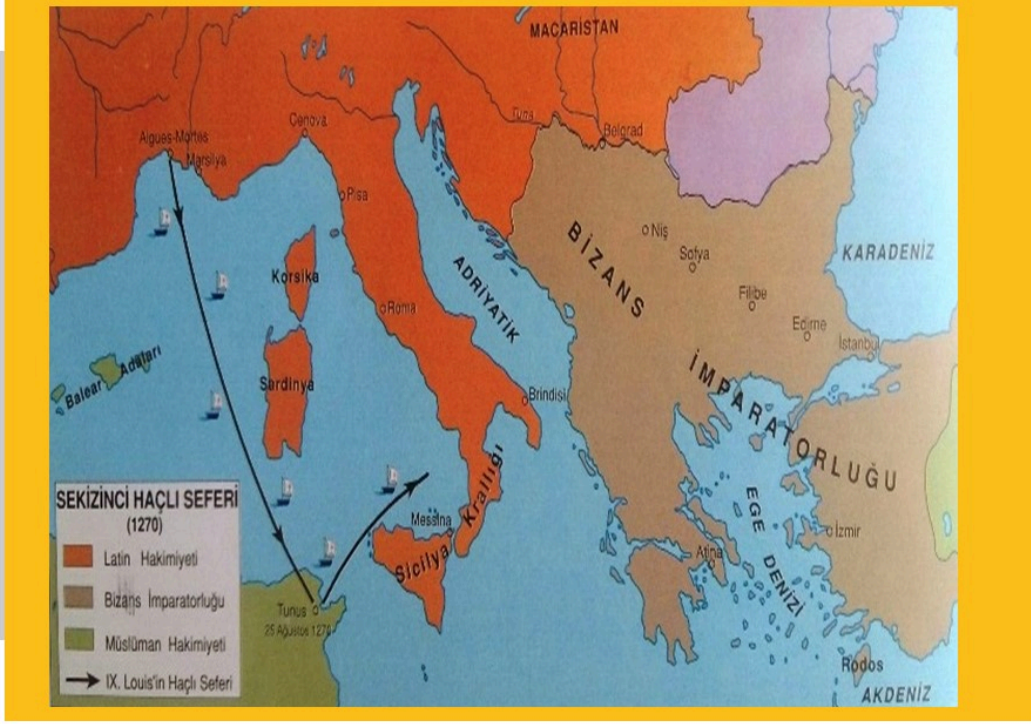
Fransa Kralı IX. Louis'in Tunus'a Seferi: Sekizinci Haçlı Seferi (1270)

Tunus Emîri **Mustansır** öteden beri Hıristiyanlarla iyi geçiniyordu; fakat Charles'ın düşmanı olan Sicilyalı mültecileri kabul etmiş olduğu için onun düşmanlığını kazanmıştı.

Charles, Hıristiyanlara hoşgörüle davranan Hafsî hükümdarı Mustansır'ın kolayca Hıristiyanlığı kabul edeceği hususunda ağabeyisini ikna etti.

Kral, Tunus'a hâkimiyetin stratejik bakımdan Haçlılara yararlı olacağına inandı. **18 Temmuz 1270'de büyük bir orduyla Kartaca önünde karaya çıktı.**

Sunum 30

Sunum 31

IX. Louis'nin Tunus'ta ölümü, 1270.

Fakat Haçlı ordugâhında başlayan salgın hastalık yüzünden Kral Louis ve oğlu Jean Tristan dahil binlerce Haçlı bir ay içinde öldü.

Sunum 32

Fransa Kralı IX. Louis'nin Tunus'a Seferi: Sekizinci Haçlı Seferi (1270)

Sekizinci Haçlı Seferi'nin böyle sonuçlanması üzerine rahatlayan Memlûkler, artık daha serbest hareket edebileceklerdi.

Sultan Baybars, Fransa kralının Tunus'u ele geçirmeleri durumunda **Mısır üzerine yürüyebileceğini ya da denizden Akkâ'ya gidebileceğini** göz önüne alarak temkinli davranmış ve Akkâ Krallığı'yla ateşkes yapmıştı; artık yeniden saldırıya geçebilirdi.

Sunum 33

ÖZET

Kudüs'ün 1244 yılında yeniden Müslümanların eline geçmesinden sonra Fransa Kralı IX. Louis kumandasındaki ordular deniz yoluyla 1248 yılında Doğu'ya geldiler. Yedinci sefer sırasında Dimyat bir kez daha işgale uğradı.

13. yüzyılın ikinci yarısında Moğolların Mezopotamya'ya girişi, Haçlıların bölgede tutunabilmelerine imkân verdi.

Ayn Câlût'ta Moğol ilerleyişini durduran Baybars'ın fetihleri sonucunda Haçlı Krallığı'nın sınırları oldukça küçüldü. 1268'de Antakya'nın kaybı üzerine düzenlenen sefer Tunus'ta Haçlı ordugâhında çıkan salgın sonucu Kral Louis ve binlerce Haçlı'nın ölümüyle son buldu (1270).

Sunum 34

Sunum 35